

Missiv

2024-11-14

Till: Grundskolenämnden
För kännedom: Fullmäktiges presidium

Granskning av elevers behörighet till gymnasiet

Syftet med granskningen har varit att bedöma grundskolenämndens arbete för en ändamålsenlig behörighet till gymnasiet, med fokus på åtgärder för särskilt stöd.

Vår sammanfattande bedömning är att grundskolenämnden i stor utsträckning säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av elevers behörighet till gymnasiet samt för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Trots det gick nästan 380 elever ut nian från Örebro kommunala grundskolor utan behörighet till vidare studier innevarande år. Det motsvarar 22 procent av alla elever. Dessutom är det stora skillnader mellan olika skolenheter. Skillnaderna uppgår till cirka 30 procentenheter.

Grundskolenämnden har en tydlig styrning inom området genom en rad relevanta mål och styrdokument. Resultaten och utvecklingen följs kontinuerligt av såväl förvaltning som av nämnd. Analyser av elevers kunskapsutveckling görs även inom skolenheterna. Men samtidigt måste resultaten anses oacceptabla.

För att säkerställa god kvalitet och likvärdigt arbete med elever i behov av särskilt stöd har en kommunövergripande riktlinje utarbetats. I vår stickprovsgranskning av tio åtgärdsprogram med tillhörande dokumentation ser vi omfattande utredningar till grund för de upprättade åtgärdsprogrammen. Stödinsatserna följs sedan upp inom angiven tidsram för de aktuella eleverna. Dock saknar vi aggregerade analyser av arbetet på kommunövergripande nivå. En sådan analys skulle kunna innehålla kartläggning av elevernas stödbehov på sammanställd nivå samt effekten av de samlade insatser och åtgärder som vidtas. Vi ser det som nödvändigt för att säkerställa att rätt åtgärder erbjuds och att erforderliga resurser finns för att faktiskt utföra det stöd som planeras för.

Skolorna vittnar om en ökande andel elever med olika former av neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) och språkstörningar. Vidare finns utmaningar med bristande kunskaper i det svenska språket. För kommunen som huvudman har utmaningarna förstärkts genom det fria skolvalet där studiestarka elever tenderar att välja fristående skolor. Intervjuade rektorer och skolpersonal menar att resurserna inte har ökat i takt med elevernas ökade behov, och de känner inte till några arbetssätt eller metoder som skulle kunna kompensera för skillnaden. Skolorna har därför inte möjlighet att ge alla elever det stöd som de enligt skollagen har rätt till.

I vår granskning framkommer dock skilda problembeskrivningar. Medan skolorna vittnar om ökat stödbehov hos fler elever, menar förvaltningsledningen att resultatet snarare härrör från bristen på kunskap hos lärarna att bemöta och undervisa elever utifrån deras behov. Denna problembild framgår även av nämndens delårsrapport och insatser i handlingsplanen för likvärdig skola. En medveten och genom hela styrkedjan förankrad strategi tordes nödvändig för att vända utvecklingen och säkerställa att arbetet sker mot gemensamma mål, samt att resurser riktas rätt och att effektiva åtgärder finns tillhanda.

Flera skolor lyfter fram elevrörligheten som en försvårande omständighet för att säkerställa en stabil organisation och bra lärmiljö, både vid stor rörlighet i klassen och för enskilda elever som byter skola flera gånger under sin studietid. Vi noterar att detta perspektiv inte har lyfts i nämndens handlingsplan eller analyser.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderas grundskolenämnden att:

- ▶ Noga ompröva styrdokument, system för uppföljning och resursfördelning i syfte att få betydligt bättre resultat bland annat när det gäller elevernas behörighet till gymnasiet.

Och mer specifikt att:

- ▶ Analysera elevernas stödbehov på kommunövergripande nivå och effekten av de insatser som genomförs. Detta kan inkludera trender, mönster och resultat av stödinsatser för att säkerställa att rätt åtgärder erbjuds och att resurserna används effektivt.
- ▶ Se över och eventuellt utveckla strategier för att hantera utmaningarna med elevrörlighet, så att skolorna kan upprätthålla en stabil organisation och en gynnsam lärmiljö.
- ▶ Verka för en medveten och genom hela styrkedjan förankrad strategi för att vända utvecklingen och säkerställa att arbetet sker mot gemensamma mål, samt att resurser riktas rätt och att effektiva åtgärder finns tillhanda.

Rapporten överlämnas härmed till grundskolenämnden. Behandlat svar till revisionen önskas senast den 14 mars 2025.

Kontaktrevisorer för granskningen var Lars Bjurström och Ulf Hjelting.

För Örebro kommuns revisorer

Sven Landh
Ordförande

Lars Bjurström
Vice ordförande

Revisionsfrågor:

Svar:

Har nämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med att bedöma elevers kunskapsutveckling, enligt garantin om tidiga stödinsatser?

Ja.

Hur stor andel av eleverna når inte kunskapsmålen?

22 procent.

Har nämnden säkerställt ett ändamålsenligt arbete med utredning av särskilt stöd och åtgärdsprogram?

Ja.

Hur fördelas ansvar för utredning av särskilt stöd?

Beskrivs i rapporten.

Innehåller beslutade åtgärdsprogram en beskrivning av elevens behov av stöd utifrån en pedagogisk och social bedömning?

Ja.

Genomförs uppföljning av de individuella åtgärdsprogrammen?

Ja.

Finns metoder och kompetens om att bedöma om insatser har fått ändamålsenlig effekt?

Delvis. Vi bedömer att det finns behov av att på övergripande nivå analysera det särskilda stödet. Vi noterar olika problembeskrivningar.

Har nämnden säkerställt att eleven är delaktig i samband med beslut om extra anpassningar, utredning av särskilt stöd och beslut om åtgärder i åtgärdsprogram?

Ja.

Finns en ändamålsenlig samverkan mellan grundskolan och gymnasiet?

Ja.

Finns ändamålsenliga och uppföljningsbara rutiner för överlämning från grundskola till gymnasiet?

Ja.

Finns en ändamålsenlig samverkan med andra kommunala verksamheter, till exempel socialtjänsten och kultur- och fritidsverksamheten?

*Ja, i huvudsak.
Utvecklingspotential
identifieras dock.*